

**ÇED Raporu – Danıştay 13 D., 2018/3289
E., 2020/2883 K., 02.11.2020 T.**

03

**Olay
Özeti**

04

**Çözümü
Gereken
Hukuki
Sorun**

05

**Mahkemenin
Çözümü**

07

Görüşümüz

OLAY ÖZETİ

Ankara 9. İdare Mahkemesi huzurunda görülen davada, davacı; Katıklı Çayı üzerinde yapılması planlanan X1 Regülatörü ve 13,5 MW gücünde Hidroelektrik Santrali ("HES") Projesi hakkında davalı F1 Enerji Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret A.Ş.ye ("Şirket") Erzurum İl Çevre ve Orman Müdürlüğünce verilen "ÇED gerekli değildir" kararının iptali için Erzurum 2. İdare Mahkemesinde açılan davada mahkemenin HES Projesinin hazırlanması ve hazırlanacak bu projeye uygun yatırımın yapılmasının maliyetinin, ÇED raporu ile önlenebilecek olası zararların sebep olabileceği yıkımdan çok daha düşük ve telafi edilebilir olduğunu, fauna, flora ve mevcut tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağlamak için jeolojik incelemelerin ve detaylı hesaplamaların yapılması, risklerin kapsamlı olarak değerlendirilmesi, gerekli önlemlerin ayrıntılı olarak ortaya konulması gerektiği gerekçesiyle "ÇED gerekli değildir" kararının iptaline karar verildiğini söyleyerek Şirket'e verilen üretim lisansının iptalini istemiştir.

Davalı idare Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("İdare") HES Projesine ilişkin Erzurum İl Çevre ve Orman Müdürlüğünden "ÇED gerekli değildir" kararının alındığını, bu belgenin geçerliliğini koruduğunu, İdare tarafından X1 Regülatörü ve HES Projesi için Şirket'e üretim lisansı verildiğini, bu lisansın hukuka uygun olduğunu savunarak davanın reddini talep etmiştir.

Çözümü Gereken Hukuki Sorun

Çözümü gereken hukuki sorun, Şirket'e ilişkin verilen "ÇED gerekli değildir" kararının hukuka uygun olup olmadığı ve üretim lisansının iptalinin gerekip gerekmediğidir.

Mahkemenin Çözümü

İlk derece mahkemesinde yapılan yargılama kapsamında; Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nin "ÇED gerekli değildir" kararının iptaline karar verdiğinden dolayı, her ne kadar, İdare tarafından, lisans sahibi şirketin lisansına derç edilmiş olan "ÇED gerekli değildir" belgesinin mevcut olduğu ve geçerliliğini koruduğunu, bu kapsamda verilen elektrik üretim lisansının hukuka uygun olduğu ileri sürülmekte ise de "ÇED gerekli değildir." belgesinin Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nin ilk "ÇED gerekli değildir." kararını iptal ettiği tarihte de yürürlükte olduğu, dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerden, anılan Mahkemece verilen iptal kararı sonrasında, davalı idarenin, Mahkeme kararında yer alan gerekçe uyarınca proje alanında jeolojik herhangi bir inceleme yapmadığının anlaşıldığı dikkate alındığında, söz konusu Mahkeme kararı sonrasında şirkete üretim lisansı verilebilmesi ve bu lisans kapsamında üretim faaliyetinde bulunulması için gereken Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınmış yeni bir kararın mevcut olduğundan söz edilemeyeceğinden Şirket'e verilen elektrik üretim lisansında hukuka uygunluk bulunmamakta ise de aynı hususa ilişkin başka bir davacı tarafından açılan davada, elektrik üretim lisansının iptaline karar verildiğinden işbu davada karar verilmesine yer olmadığı sonucuna varılmıştır. Davacı, ilgili kararı istinaf etmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesinde yapılan yargılamada; Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nin kararı ile; ilk "ÇED gerekli değildir." kararının iptali sonrasında şirkete üretim lisansı verilebilmesi ve bu lisans kapsamında üretim faaliyetinde bulunulması için gereken Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınmış yeni bir karar mevcut olmadığından, davaya konu proje ile ilgili olarak hazırlanan fizibilite raporu çerçevesinde projenin "çevreye uyumlu" olup olmadığının saptanması açısından, çevre mevzuatı açısından zorunlu olan "ÇED Olumlu Kararı" veya "ÇED Gerekli Değildir Kararı" alınmasına ilişkin yasal süreç tamamlanmadan verilen elektrik üretim lisansında mevzuata uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle, elektrik üretim lisansına ilişkin kısmı yönünden istinaf başvurusunun kabulü ile kararın bu kısmının kaldırılmasına; fakat esastan incelenen davada, dava konusu elektrik üretim lisansının iptaline karar verildiğinden, anılan işleme karşı açılan davada bu gerekçeyle "karar verilmesine yer olmadığına" karar verilmesi gerektiği sonucuna varılarak davacının istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılarak dava konusu işlemin daha önce iptal edilmiş olması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına, davalı idare ve davalı idare yanında davaya katılanın istinaf başvurularının reddine karar verilmiştir. Davacı ilgili kararı temyiz etmiştir.

Temyiz yargılamasında davalı İdare; dava konusu üretim lisansının verilmesine esas "ÇED gerekli değildir" kararının davanın açıldığı tarihte geçerli ve yürürlükte olduğunu ve sonradan iptal edildiğini, bu iptal kararından önce "ÇED gerekli değildir" kararının herhangi bir iptal kararı üzerine değil, projedeki teknik değişikliklerin yeni bir çevresel etki araştırmasını zorunlu kılması üzerine alındığını "ÇED gerekli değildir" kararının geçerli olduğunun teyit edildiği, bu nedenle hakkında bir iptal kararı bulunmayan ve yürürlükte olduğu bizzat işlemi tesis eden idare tarafından da belirtilen 828 sayılı "ÇED gerekli değildir" kararının varlığının kabulü gerektiğini savunmuştur. Davacı; "ÇED gerekli değildir" kararının Mahkeme tarafından jeolojik tehlikelerin bulunduğu gerekçesi ile iptal edildiğini, ancak söz konusu yargılama devam ederken Erzurum Valiliği tarafından ikinci bir "ÇED gerekli değildir" kararının verildiğini, ilk "ÇED gerekli değildir" kararı uyarınca verilen lisansın iptali istemiyle açılan davada ikinci defa "ÇED gerekli değildir" kararının alınmış olduğu savunmasına karşın geçerli bir ÇED kararı olmadığı tespitinin yapıldığını, jeolojik tehlikelere önlem alınmadan ikinci "ÇED gerekli değildir" kararının varlığı ileri sürülerek yüzlerce kişinin hayatının tehlikeye atıldığını savunmuştur.

Danıştay, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca Bölge İdare Mahkemesi'nin kararının onamış ve davalının temyiz isteminin reddine karar vermiştir.

Görüşümüz

Somut olayda, Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nin "ÇED gerekli değildir." kararının iptali sonrasında Şirket'e üretim lisansının verilebilmesi için yeni bir kararın mevcut olması gerekirken çevre mevzuatı açısından zorunlu olan "ÇED Olumlu Kararı" veya "ÇED Gerekli Değildir Kararı" alınmasına ilişkin yasal süreç tamamlanmadan verilen elektrik üretim lisansı hukuka aykırılık teşkil etmektedir. Bunun yanında dava konusu üretim lisansının ayrıca bir mahkeme kararı ile halihazırda iptal edilmesinden dolayı, mahkeme tarafından karar verilebilecek bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Mahkemenin görüşüne katılmaktayız.

Teşekkürler

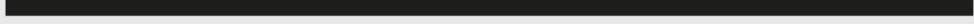

Abdullah Erkam Yılmaz
Kurucu Avukat

İletişim:

aeylegal.com

erkam@aeylegal.com

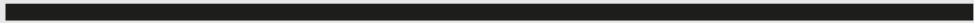

Buse Hamurcu
Avukat

İletişim:

aeylegal.com

buse@aeylegal.com

Sorularınız ve görüşleriniz için
bizimle iletişime geçebilirsiniz.